

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd,, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota Kamerbrief meerouderschap en
meerpersoonsgezag

Datum
20 februari 2025

Projectnaam
6205911

Onze referentie
6205911

Dossiernummer
6205911

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

In de Kamerbrief van 6 oktober 2023 (bijlage) zijn drie onderzoeken aangekondigd ter voorbereiding van besluitvorming over een wettelijke regeling voor de invoering van meerouderschap en meerpersoonsgezag. De aangekondigde onderzoeken zijn afgerond. Toegezegd is de Kamer in de eerste helft van 2025 te informeren over een integrale afweging van alle onderzoeksresultaten en de uiteindelijke besluitvorming. U heeft op 5 februari jl. aangegeven dat u de Kamer vóór het commissiedebat Personen- en Familierecht van 12 maart a.s. wilt informeren. Hiervoor is bijgaande concept Kamerbrief opgesteld.

U stuurt de Kamerbrief mede namens acht betrokken bewindspersonen aan de Kamer. De Kamerbrief wordt gelijktijdig aan de andere betrokken bewindspersonen ter instemming voorgelegd. Het streven is de brief op 5 maart a.s. aan de Kamer te sturen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met:

- verzending van bijgevoegde concept Kamerbrief meerouderschap en meerpersoonsgezag met bijlagen aan de Tweede Kamer;
- het voorafgaand aan verzending van de Kamerbrief informeren van de belangenorganisaties over het uitsturen hiervan en hen daarbij uit te nodigen voor een gesprek waarin een toelichting wordt gegeven op het genomen besluit na het Commissiedebat Personen- en Familierecht.

3. Kernpunten

In de Kamerbrief wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste onderzoeksresultaten aangaande de volgende drie hoofdonderdelen: 1) het belang van het kind, 2) de omvang van de doelgroep en 3) de impact van invoering van een regeling op (uitvoerings)organisaties en wet- en regelgeving. Bij de brief worden het onderzoeksrapport "*Onderzoek naar doelgroepen voor meerouderschap en meerpersoonsgezag*" van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum aan de Kamer (bijgaand het rapport en de Eersteweeksmelding) en de impactanalyse '*Notitie meerouderschap*' van het Netwerk van Publieke Dienstverleners (hierna: het NPD) aan de Kamer aangeboden;

In de brief wordt de volgende appreciatie gegeven op de onderzoeksresultaten:

- Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat in het geval van meerouderschapssituaties een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag in het belang is van kinderen die vanaf de geboorte in een meeroudersituatie opgroeien. Voor samengestelde gezinnen kan in bepaalde situaties meerpersoonsgezag in het belang van het kind zijn.
- Hoewel de inschatting is dat er voor invoering van meerouderschap en meerpersoonsgezag geen stelselwijzigingen nodig zijn wanneer zo veel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regelingen, zoals regelingen voor co-ouderschapssituaties, worden er wel incidentele kosten verwacht en in mindere mate ook structurele kosten. In de uitvraag van het NPD hebben negen uitvoeringsorganisaties aangegeven een substantiële incidentele en/of structurele impact te verwachten op de uitvoeringspraktijk (enkele tienduizenden tot enkele tientallen miljoenen euro's per organisatie). Het gaat hierbij onder andere om het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en Dienst Uitvoering Onderwijs. De interdepartementale werkgroep die voor meerouderschap en meerpersoonsgezag is ingesteld heeft verdiepende gesprekken gevoerd met deze uitvoeringsorganisaties en ambtenaren die werken in de verschillende beleidsterreinen die (kunnen) worden geraakt door een wettelijke regeling en schatten de incidentele kosten op basis van die gesprekken en de notitie van het NPD in op ca. 11 tot 50 miljoen. De werkgroep schat de structurele kosten van een regeling in op ca. 5 tot 6 miljoen. Hierbij is gerekend met een inschatting van 200 keer dat er jaarlijks gebruik wordt gemaakt van een regeling. In deze inschatting van de structurele kosten zitten nog niet de structurele kosten van gemeenten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: de VNG) heeft in de door hen uitgevoerde impactanalyse over dit onderwerp geen inschatting kunnen geven van de structurele kosten. De inschatting is dat de invoering van meerpersoonsgezag minder complexiteiten en risico's voor gemeenten zal kennen dan de invoering van meerouderschap. Wel zal de uitvoering van meerpersoonsgezag voor gemeenten tijdsintensief zijn. Tot slot komen bij de inschatting van de structurele kosten nog de kosten voor de inzet van een bijzondere curator.
- De implementatietijd van een wettelijke regeling bij uitvoeringsorganisaties waarbij sprake is van impact, wordt ingeschat op circa 2,5 tot 5 jaar is, mede rekening houdend met het zoveel mogelijk benutten van reeds geplande aanpassingen. De genoemde inschattingen zijn een indicatie en dienen met enige terughoudendheid te worden benaderd. Het is goed mogelijk dat meer organisaties worden geraakt door een wettelijke regeling dan die input hebben gegeven bij het NPD. Daarnaast geven veel organisaties aan niet (concreet) te kunnen inschatten wat invoering van een wettelijke regeling hen incidenteel en structureel kost en dat hiervoor bij een uitgewerkte regeling, uitvoeringstoetsen moeten worden uitgevoerd. Voorts leert de ervaring dat bij implementatietrajecten de kosten (een stuk) hoger kunnen uitvallen dan eerder geschat.
- Het kabinet heeft binnen de rijksbegroting vooralsnog geen middelen gereserveerd voor de implementatie en uitvoering van een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. Verder zal invoering van een wettelijke regeling een flinke opgave betekenen voor diverse uitvoeringsorganisaties die momenteel al fors onder druk staan door geplande (systeem)wijzigingen en beleid- en wetgevingstrajecten,

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd,, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
20 februari 2025

Onze referentie
6205911

zoals voor het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en Dienst Uitvoering Onderwijs. Het opstellen en invoeren van een wettelijke regeling vraagt daarnaast (te) veel capaciteit van de ministeries en uitvoeringsorganisaties. Om deze redenen wordt niet overgegaan tot het voorbereiden van een wettelijke regeling.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd,, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
20 februari 2025

Onze referentie
6205911

Tot slot geeft u in deze brief, mede namens de Staatssecretaris Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, aan het kabinet voor te stellen het Wetsvoorstel Deelgezag niet bij de Kamer in te dienen.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

- SP, GroenLinks, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, de VVD, het CDA en BBB hebben destijds (juni 2022) voor de motie Van Ginneken (D66) en Ellian (VVD) over de uitwerking van meerouderschap gestemd.¹ De fracties van Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de SGP, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga hebben tegen deze motie gestemd.
- Het Regenboogstembusakkoord 2023 bevat de wens te werken aan wetgeving voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. Dit akkoord is onder andere ondertekend door GroenLinks-PvdA, D66, VVD, CDA, Partij voor de Dieren, SP en Volt. Het CDA heeft hierin aangegeven éérst meeroudergezag zo snel mogelijk te willen regelen.

4.2 Financiële overwegingen

Invoering van een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag brengt incidentele kosten met zich mee. In mindere mate worden er structurele kosten verwacht. Zoals onder paragraaf 3. hiervoor is genoemd schat de interdepartementale werkgroep de incidentele kosten in op ca. 11 tot 50 miljoen en de structurele kosten van een regeling in op minimaal 5 tot 6 miljoen. Het kabinet heeft hiervoor binnen de rijksbegroting geen middelen gereserveerd. Onder meer om die reden wordt nu niet overgegaan tot het opstellen van een wettelijke regeling.

4.3 Juridische overwegingen

- Volgens de wet kan een kind maximaal twee juridische ouders² hebben en kunnen maximaal twee personen gezag³ hebben over een kind.
- Dit heeft tot gevolg dat in situaties waarin kinderen worden verzorgd en opgevoed door meer dan twee personen met een ouderrol, die meerdere ouders niet formeel kunnen worden erkend als ouder en daarmee ook geen gezag hebben. Voorgaande kan in de praktijk leiden tot onduidelijkheid, onzekerheid en praktische problemen voor de opvoeding van het kind en de verzorgers/opvoeders. Met het besluit niet te komen tot een wettelijke regeling blijft deze situatie bestaan.

¹ *Kamerstukken II 2021/22, 33 836, nr. 75.*

² Juridisch ouderschap in de wet: artikel 1:197 e.v. BW.

³ Gezag in de wet: artikel 1:245 e.v. BW.

4.4 Krachtenveld

Meeroudergezinnen vragen al lange tijd om een wettelijke regeling. In 2016 adviseerde de Staatscommissie herijking ouderschap⁴ al hiertoe over te gaan. Deze doelgroep zal erg teleurgesteld zijn door het besluit niet te komen met een wettelijke regeling. Om die reden wordt u om akkoord gevraagd dat de belangenorganisaties Stichting Meer dan Gewenst voor regenbooggezinnen en COC-Nederland kort voor verzending van de Kamerbrief hiervan op de hoogte worden gesteld en hen daarbij uit te nodigen voor een gesprek na het Commissiedebat Personen- en Familierecht waarin een toelichting wordt gegeven op het genomen besluit.

4.5 Communicatie

Met DCOM wordt een woordvoeringslijn voorbereid op de onderwerpen meerouderschap en draagmoederschap. Onder paragraaf 4.4 wordt u geadviseerd omtrent het betrekken van belangenorganisaties.

4.6 Afstemming

De Kamerbrief en deze nota worden gelijktijdig voorgelegd aan de Staatssecretaris Onderwijs Cultuur en Wetenschap, de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Staatssecretaris Digitalisering en Koninkrijksrelaties, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg, de Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris Herstel en Toeslagen.

De Kamerbrief en nota zijn afgestemd met DFEZ en DWJZ.

Bijlagen:

- Kamerbrief stand van zaken plan en planning uitwerking meerouderschap en -gezag van 6 oktober 2023;
- Concept Kamerbrief meerouderschap en meerpersoonsgezag met bijlagen;
- WODC-rapport "Onderzoek naar doelgroepen voor meerouderschap en meerpersoonsgezag";
- Eersteweeksmelding bij het WODC-rapport "Onderzoek naar doelgroepen voor meerouderschap en meerpersoonsgezag".

5 Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Vanwege afspraken met degene van wie bepaalde informatie oorspronkelijk afkomstig is, moet bepaalde informatie vertrouwelijk worden behandeld en wordt die informatie vanwege zwaarwegende afwegingen daaromtrent niet met deze beslisnota openbaar gemaakt.⁵

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd,, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
20 februari 2025

Onze referentie
6205911

⁴ In het rapport 'Kind en ouders in de 21e eeuw': bijlage bij *Kamerstukken II*, 2016/17, 33 836, nr. 18, p. 502

⁵ Dit is in lijn met de brief van 21 januari 2002 aan de Tweede Kamer over de reikwijdte van artikel 68 Grondwet (*Kamerstukken II* 2001/02, 28 362, nr. 2, p.6 e.v.